

Boekbespreking

Theosofie - eeuwige wijsheid voor deze tijd

Tijdens een brainstormsessie met een aantal bestuurders van de Theosofische Vereniging in Nederland (TVN) en het Internationaal Theosofisch Centrum (ITC) over de toekomst van het theosofisch werk in Nederland werd het belang van een modern introductieboek benadrukt. De veelvuldige vraag hiernaar door belangstellenden was lastig te beantwoorden. Dit leidde eerst tot een zoektocht in het bestaande materiaal, en uiteindelijk tot dit nieuwe boek, dat op 12 maart 2016 werd gepresenteerd in de Besant Hall van het ITC in Naarden.

Een nieuw boek nodig?

Bij nader onderzoek van andere inleidende boeken over theosofie, al of niet door de TVN gedurende de laatste honderd jaar uitgegeven, leek geen hiervan helemaal te voldoen aan de wensen van deze tijd. Taalgebruik, gebondenheid aan een specifieke tijd, strikt persoonlijke visies, of de nadruk op slechts een beperkt aantal onderwerpen maakte dat geen van deze publicaties een moderne indruk en inleidend overzicht leek te geven. Veel van de oudere boeken zijn wat stellig geschreven: de lezer moet maar aannemen dat zo, theosofisch gezien, de werkelijkheid in elkaar zou zitten. Dit leverde bovendien problemen op

met betrekking tot spirituele autoriteit, vooral als visies van elkaar verschilden. De wijze waarop theosofie nu beleefd en belevendigd wordt, lijkt anders dan in het verleden. Kortom: een nieuw, eigentijds boek was nodig!

Een kleine werkgroep werd geformeerd

Een aantal leden van de TVN werd uitgenodigd om één of meerdere hoofdstukken te schrijven, nadat eerst een selectie was gemaakt van de te behandelen onderwerpen. Andere leden werden gevraagd als leesvader of -moeder. Het was een waar groepsproces waarbij de coördinatie bij het samen schrijven van het boek weliswaar soms een uitdaging was, maar heeft bijgedragen tot een breed gedragen, genuanceerde tekst.

De schrijvers hebben aangegeven anoniem te willen blijven, omdat het doel van het boek belangrijker is dan de namen van de auteurs. Daarom zijn alleen de namen van de verantwoordelijke eindredacteuren vermeld.

Een nieuwe doelgroep, een nieuwe inhoud

De meeste boeken die de TVN de laatste jaren heeft uitgegeven zijn zeer diepgaand en gedetailleerd, bedoeld voor de eigen leden, of voor 'gevorderde' belangstellenden. Het boek *Theosofie, eeuwige wijsheid voor deze tijd* is geschreven voor de grote groep mensen met een open spirituele belangstelling. Volgens een rapport van de Wetenschappelijke Raad van het Regeringsbeleid (WRR) beschouwt 26% van de Nederlandse bevolking zich als spiritueel ongebonden, *met een levensbeschouwing die zich kenmerkt door transcendentie, spirituele oriëntatie, die zich niet conformeert aan doctrines. Deze geëmancipeerde categorie is empathisch ingesteld, gericht op harmonie met de wereld, en vertrouwt op de eigen intuïtie* (uit: *Geloven in het publieke domein*, 2006). Daarnaast is dit boek nadrukkelijk ook bedoeld voor mensen mét een spirituele binding die behoefte hebben om hun eigen religie op een dieper niveau te leren kennen.

Inleidingen over thema's die relevant zijn voor de eigen spiritualiteit

Het boek beschrijft die aspecten van theosofie die betrekking hebben op ons eigen spirituele leven, en die ons kunnen helpen om antwoorden te vinden op de uitdagingen van deze tijd. De hoofdstukken zijn opgedeeld in compacte alinea's (met een gedetailleerde inhoudsopgave achterin). Na kennismaking met enkele fundamenteel theosofische uitgangspunten volgt uitleg over het scheppingsproces, het esoterisch mensbeeld, karma en reïncarnatie, tussen sterven en geboorte, het spirituele pad, meditatie, de Mahātmā's, praktische theosofie, ethische vraagstukken en wetenschap. Het laatste hoofdstuk behandelt wat uniek is aan de werkwijze van de Theosophical Society Adyar (TS).

Ruimte creëren voor hogere, spirituele intuïtie

De schrijvers willen niet alleen een toegankelijk overzicht geven van de belangrijkste thema's van theosofie. Het is wellicht belangrijker dat concepten zodanig worden aangeboden dat ze ruimte creëren voor de spirituele intuïtie van de lezer zelf. Ideeën worden dan ook ter overweging voorgelegd. De hoogste autoriteit in de TS is namelijk de spirituele intuïtie van elke individuele onderzoeker. Juist de grondstellingen uit *De Geheime Leer* van H.P. Blavatsky (HPB) lenen zich goed voor deze benadering. Zonder deze basis zou de zoektocht op spiritueel drijfzand gebaseerd zijn. Centraal staat het thema van innerlijke transformatie. Daarnaast wordt hier en daar een beroep gedaan op de logica van de lezer, en worden oppervlakkige visies gerelativeerd. Of de schrijvers hierin zijn geslaagd zal de toekomst leren...

Een voorbeeld: de confrontatie met nieuwe ideeën

In dit boek worden mogelijk soms nog onbekende concepten aangereikt, en vele daarvan kunnen als ongewoon overkomen, tegenovergesteld aan het traditionele westerse denken dat immers het materiële centraal stelt. Andere concepten zullen misschien een soort van innerlijke herkenning

oproepen. In alle gevallen is het van belang om de eigen reactie goed waar te nemen. Herkenning kan ertoe leiden dat het denken het idee direct 'oppakt', en in feite inpakt, waardoor nader onderzoek op de fijnere bewustzijnsniveaus niet plaatsvindt. Anderzijds kunnen ideeën snel worden verworpen. Beide reacties zijn gelijkwaardig. Geadviseerd wordt om nieuwe concepten als het ware op een schaalte te leggen: geef ze ruimte, gedurende enige tijd, laat ze een tijdje op de achtergrond meespelen. Geleidelijk komen dan vragen op: is het redelijk, is het heilzaam, spreekt dit een andere dimensie aan dan het reguliere, dagelijkse denken? Wordt het denken hierdoor vrijgemaakt, of juist beperkt? Het proces dat hierdoor op gang komt, als de zich ontvouwende bloem van de lotus, is belangrijker dan het resultaat op zich.

Is dit boek relevant voor leden van de TVN?

Het boek is geschreven als algemene inleiding voor een breder publiek. Doorgewinterde 'theosofen' zullen inhoudelijk in het boek misschien weinig 'nieuws' vinden, maar mogelijk wel een andere aanpak die voor een nieuwe lente, een nieuwe benadering kan zorgen. Verder is dit boek heel geschikt om aan vrienden en kennissen te geven die zich afvragen wat theosofie nu eigenlijk inhoudt.

De praktijk van dit boek

Het boek is niet bedoeld om achterelkaar door te lezen. Ieder hoofdstuk is in feite als inleiding een uitnodiging tot nadere uitdieping en gedachte-uitwisseling over het betreffende onderwerp. Dat is ook de bedoeling van de vragen en opmerkingen ter overweging na sommige hoofdstukken. Het boek leent zich uitstekend voor een kennismaking met theosofie in de 'beginnerscursussen' van plaatselijke loges en centra van de TVN. De schrijvers hopen dat dit boek mag leiden tot verwondering, de leermeester van ware wijsheid.

Hieronder volgen samenvattingen van drie hoofdstukken uit dit boek.

Hoofdstuk 8

Tussen sterven en geboorte

De dood bestaat alleen ogenschijnlijk, zoals er ook geen geboorte bestaat. De verandering van 'zijn' naar 'worden' schijnt geboorte te zijn, en de terugkeer van 'worden' naar de staat van 'zijn' schijnt dood te zijn (Apollonius van Tyana).

Een leven na de dood: is de wens de vader van de gedachte?

Het idee van reïncarnatie kan aansluiten bij een persoonlijke menselijke behoefte, evenals de wens en de inbeelding in vorige incarnaties een belangrijk persoon te zijn geweest. Hoeveel 'Napoleons' zouden er nu rondlopen? Zou dat laatste inhouden dat deze personen nu in belangrĳkheid achteruit zijn gegaan? Deze voorstellingen hebben echter niets met spiritualiteit te maken, want de reis van de ziel heeft te maken met inner-

lijke groei, niet met wereldlijke status. Theosofie onderzoekt het thema leven en dood vanuit een diepgaande spirituele visie en maakt kritische kanttekeningen bij oppervlakkige behoeftes.

In het boek volgt een korte beschrijving van het stervensproces en de fases na de dood, kama loka en devachan.

Wat nemen 'we' mee naar devachan?

Dit is afhankelijk van hoe iemand in spiritueel opzicht heeft geleefd. De monade (*ātma-buddhi*), eenmaal verrijkt met de pure aspecten van het denken vanuit de eenheid van leven (*buddhi-manas*), gaat over naar de bewustzijnsgebieden die worden aangegeven als 'devachan'.

In haar *Theosofisch Glossarium* beschrijft HPB devachan als volgt: *Het 'verblijf van de goden'. Een toestand tussen twee aardse levens, welke het EGO (ātma-buddhi-manas of de Eengemaakte Drievuldigheid) be-treedt na zich van het kāma-rupa afgescheiden te hebben, en nadat de lagere beginselen op aarde ontbonden zijn.*

Als er echter geen bewuste 'brug is geslagen' tussen de persoonlijkheid en de monade, waardoor de monade geen relevante ervaringen heeft opgedaan, zou men in feite niet spreken van een hernieuwde incarnatie. Na de dood blijft er van de ervaringen van de persoonlijkheid weinig over. Om een metafoor te gebruiken: de druppel is weer opgegaan in de oceaan en de oceaan vormt weer een nieuwe druppel, zonder dat er iets veranderd lijkt. De meningen verschillen of dit laatste regel of uitzondering is. Volgens sommige onderzoekers leiden de meeste mensen een onbewust, 'zielloos' leven, zodat er geen positieve ervaringen worden meegenomen; andere onderzoekers menen dat er bijna altijd positieve indrukken zijn om 'mee te nemen'.

Herinneringen aan vorige levens?

Er wordt wel gezegd dat herinneringen van gebeurtenissen uit vorige levens op zich niet verdwijnen, omdat alle gebeurtenissen worden opgeslagen in de zogenaamde 'ākāśa-kroniek'.

Dit heeft op zich niets met het menselijke, sterfelijke brein te maken, maar met geheel andere bewustzijnsdimensies. Met het huidige ontwikkelingsniveau van de mensheid kunnen we dat echter niet geheel bevatten. Mensen denken soms herinneringen te hebben aan een vorig bestaan en deze komen vaak heel authentiek over. Er zijn ook herinneringen aan vorige levens die feitelijk bewezen zijn. Toch moet hier een kritische kanttekening worden gemaakt. Theosofie geeft aan dat na de dood de lagere elementen van bewustzijn nog enige tijd kunnen blijven bestaan als astrale schil. De hogere beginselen, de monade, gaan echter door naar devachan.

Herinneringen aan vorige levens kunnen het resultaat zijn van een psychisch contact met ontbindende schillen op het astrale, materiegebonden niveau, of van contact met het onpersoonlijke 'ākāśa', en hoeven niets te vertellen over zogenaamde 'eigen' vorige levens. Misschien moeten we eigenlijk ook blij zijn dat we ons onze vorige levens, met alle problemen

en ellende van dien, niet kunnen herinneren; ons huidige leven biedt al voldoende uitdagingen. Graven in vorige levens bevredigt wellicht even onze nieuwsgierigheid, maar draagt weinig bij tot een spiritueel leven.

Vorbereiding helpt bij 'de laatste inwijding'

Het is zinvol om een beeld te hebben van het proces rond de dood. Informatie uit esoterische tradities kan hierbij helpen. De verwachtingen van de stervende lijken van invloed te zijn op de ervaringen na de dood. We zouden het stervensproces kunnen vergelijken met een inwijding. Een inwijding betekent immers een nieuwe fase, met een duidelijker beeld over de werkingen van de universele wetten. We kunnen dit proces makkelijker maken door het voor te bereiden, door een leven te leiden dat rekening houdt met veranderingen, door open te staan voor de diepere, eeuwige aspecten van het menselijk zijn. Meditatie kan ons helpen om het contact met ons ware innerlijke zelf te verstevigen en de overgang te vergemakkelijken.

Samenvatting: de grootste reis

Volgens esoterische tradities zijn wij individuele vonken van de ene vlam, de bron waaruit we komen, en waar we naar terugkeren. De traditie leert dat, in de periode tussen de levens in, de ziel de essentie uit voorgaande levenservaringen haalt en die assimileert. Uiteindelijk zal de ziel als een bewuste entiteit terugkeren naar de grote bron of inwonende geest. Elk leven op aarde brengt ons dichterbij het einde van de reis, als de individuele ziel zichzelf bevrijd zal hebben van de cycli van geboorte en dood.

Ter overweging

Probeer na te gaan waarom je leven zo is gelopen, of er een reden zou kunnen zijn voor de omstandigheden waaronder je geboren bent.

Hoofdstuk 12 Praktische theosofie

Theosofie is praktisch in het dagelijks leven

Soms wordt de opmerking gemaakt dat theosofie niet praktisch is, bijvoorbeeld in vergelijking met wat andere spirituele organisaties bieden. Niets is minder waar.

Het praktische van theosofie is echter niet georganiseerd, bijvoorbeeld in eigen scholen: dat ligt niet in het karakter van de vereniging. Doel van de vereniging is dat individuele mensen transformeren door diepere inzichten, als basis voor de verheffing van de mensheid als geheel. Daarbij is niets zo praktisch als enkele goede concepten. Praktisch werken aan een ideaal zonder kennis en innerlijk onderzoek kan echter leiden tot verwarring en zelfs tot het tegenovergestelde van dat ideaal. Theosofie doet een groot beroep op de innerlijke mens en ziet het dagelijks leven als leerschool.

Theosofisch handelen vanuit eigen wijsheid

Theosofisch handelen is handelen vanuit innerlijke wijsheid. Die wijsheid kan ontstaan vanuit diepe meditatie over de mens en de wereld, en de relatie daartussen. Het enige richtsnoer voor het handelen is dus gelegen in het eigen innerlijk. Zo zijn allerlei tradities die in de loop van de tijd in de TS zijn ontstaan op zichzelf dan ook niet maatgevend. Er zijn bijvoorbeeld veel theosofen die niet roken en niet drinken, en geen vlees of vis eten, maar dit is alleen zinvol als je innerlijk ook voelt dat dat de juiste manier van leven is.

De redenen die theosofen daarvoor hebben kunnen uiteenlopen. Voor velen is de reden om geen vlees te eten het principe van geen schade te willen doen aan andere wezens. Dit wordt vaak gezien in het verlengde van het beginsel van universele broederschap.

Theosofie is creatief handelen

Het is niet zo dat we van een ander kunnen beoordelen of hij juist of 'theosofisch' handelt, want een kenmerk van wijs handelen is dat het in elke situatie en op elk moment anders kan zijn. Wijs handelen is dus creatief handelen, onafhankelijk van het verleden, met een bewustzijn dat geconcentreerd is in het hier en nu. Hieruit volgt ook dat er op zich geen 'ontheosofische' handelingen bestaan: alleen wanneer men niet trouw is aan het eigen innerlijk of, anders gezegd, wanneer men handelt in tegenspraak met de diepste kern, dan zou dat misschien ontheosofisch genoemd kunnen worden.

Zelf zoeken naar wat juist is

Mensen die uiterlijke leiding en verantwoordelijkheid op prijs stellen zullen zich misschien niet aangetrokken voelen tot theosofie, want theosofie vereist in het eigen innerlijk op zoek te gaan naar wat juist is. Een gevolg daarvan is dat men ook bereid is om de verantwoordelijkheid te nemen voor het eigen handelen. Kennis die wordt opgelegd op basis van gezag is van weinig waarde, omdat deze kennis niet zelf is ervaren en verworven, en daarmee iemands eigendom is. Als kennis werkelijk innerlijk is doorleefd krijgt deze pas duurzame waarde. De kennis ontstijgt dan het niveau van geloof en wordt tot inzicht of diepere wijsheid.

... met een open, ontvankelijke houding

Het element van ontwikkeling is dus essentieel in theosofie. Zoeken naar wat juist handelen is, wat ware kennis is, of wat schoonheid is, betekent zichzelf innerlijk vragen stellen en met een open houding in het leven staan. Ook in de communicatie met anderen betekent dit een luisterende houding aannemen en vragen stellen, in plaats van direct te komen met mogelijke pasklare antwoorden die in het verleden in andere situaties misschien een geschikte oplossing gaven.

De drie werkterreinen van de theosofie

Studie is bijna altijd een belangrijk onderdeel van een theosofisch leven, maar alleen naast twee andere belangrijke werkterreinen, namelijk meditatie en dienst, of dienstbaarheid. Wat betreft studie is het belangrijk om niet het idee te hebben dat het nodig is om bepaalde boeken te hebben gelezen. Ook het aantal boeken dat is gelezen zegt niets over de kwaliteit van het spirituele leven. Een enkel boek of misschien zelfs een enkele zin kan een bijzonder inzicht voor iemand vertegenwoordigen, en daardoor veel voor hem betekenen. Zolang er plezier is in het lezen en men zich er prettig bij voelt, is dat een goede graadmeter om te beslissen of een studieonderwerp of een specifiek boek geschikt is.

Van studie naar meditatie

Waar studie precies eindigt en meditatie begint hoeft niet altijd duidelijk te zijn. Meditatie is te definiëren als een toestand van bewustzijn waarin men de werkelijkheid helder kan waarnemen. Het ontwikkelen en oefenen van deze toestand verloopt in een drietal fasen, namelijk die van concentratie, contemplatie en meditatie. Concentratie begint met het terugtrekken van de aandacht, de 'beweging' van de aandacht te beperken, of deze te richten op een specifiek object. In het begin is het moeilijk om de aandacht steeds gericht te houden; dan dwalen we regelmatig af naar allerlei andere dingen. In de toestand van contemplatie blijft de aandacht vrijwel continu in overpeinzing gericht op het gekozen onderwerp. In de christelijke mystieke traditie staat contemplatie voor de innerlijke ervaring van Gods aanwezigheid. Meditatie is een toestand van verhoogd bewustzijn.

Dienstbaarheid:

het eigen belang is slechts relatief in een groter geheel

Dienst kan gezien worden als het derde terrein waarop theosofie werkt, en waarin de twee andere werkterreinen, studie en meditatie, tot uiting kunnen komen. Dienst is handelen met een hoger doel voor ogen, op het fysiek gebied en via ons fysieke voertuig ten uitvoer gebracht.

Dienst heeft altijd een onzelfzuchtig karakter. Onzelfzuchtigheid of altruïsme is één van de belangrijkste kenmerken van een theosofisch leven. Dat betekent dat men in staat is om de eigen belangen te laten voor wat ze zijn, in het belang van het welzijn van anderen. Dienstbaarheid als zodanig veroorzaakt geen bevrijding; het kan ook een vlucht zijn. Centraal staat de onzelfzuchtige motivatie. Dit lijkt makkelijker dan het is, want als men niet oplet, komen er toch weer aspecten van de persoonlijkheid die een rol gaan spelen.

Praktisch occultisme; de occultist en de mysticus

Occultisme is een woord dat vaak een negatieve bijklank heeft en in verband wordt gebracht met toverij of magie. In theosofische literatuur wordt occultisme beschreven als de wetenschap van de geheimen van de

natuur, fysiek, psychisch, mentaal en spiritueel. De occultist onderzoekt van nature hoe de mens en de natuur in elkaar zitten. Daarbij speelt niet alleen feitenkennis een rol, maar vooral een dieper begrip van het grotere geheel waarin alles gebeurt. Zijn motief is daarbij van groot belang. Dat bepaalt immers of hij de verworven inzichten voor zijn eigen belang, of voor dat van anderen zal inzetten. De mysticus is de gevoelsmens die een overweldigende eenheidservaring heeft meegemaakt.

Allebei hebben ze ervaringen op de 'theosofische weg', maar die van de mysticus hebben in de eerste plaats een gevoelsmatige kant, terwijl die van de occultist in de eerste plaats denkmatig van aard zijn. Het ene type is niet minder dan het andere: uiteindelijk vloeien hun paden ineen, om samen één pad te vormen.

Theosofische Orde van Dienst

Een bijzondere activiteit binnen de TS is die van de Theosophical Order of Service (TOS). In een groot aantal landen zijn leden van de vereniging betrokken bij plaatselijke sociale projecten of zij steunen projecten in ontwikkelingslanden die ter plaatse door de eigen leden worden begeleid. Activiteiten betreffen onderwijs (waaronder de adoptie van scholen), genezing, vrede, dierenbescherming, milieu, en hulp bij rampen. Juist de doelstellingen zijn typisch praktische theosofie:

1. de ellende in de wereld verminderen
2. het zelf vergeten door te werken voor anderen
3. zelfzucht elimineren en vervangen door liefde
4. het hoogste in zichzelf te leven (verlevendigen)

Zie ook: www.international.theoservice.org

Ceremonieel werk

Ten slotte dient nog vermeld te worden dat sommige leden van de TS hun theosofische concepten praktisch vorm geven in ceremonieel werk. In de eerste decennia van de vorige eeuw zijn veel nieuwe ceremoniële organisaties door leden van de TS opgericht, zoals de Vrij Katholieke Kerk en de Internationale Orde van de Tafelronde, een ceremoniële beweging voor jongeren vanaf zes jaar. Daarnaast waren veel leden actief in de gemengde vrijmetselarij 'Le Droit Humain'. In de loop van de jaren zijn de banden tussen deze organisaties losser geworden. De meningen over ceremonieel werk zijn verdeeld. Ze zouden enerzijds kunnen afleiden van het essentiële werk van de TS en vervallen tot een vrij onbewust herhaalde folklore. Anderzijds: als ceremoniën met de juiste intentie en meditatieve aandacht worden uitgevoerd, dan kan hier grote positieve energie van uitgaan.

Ter overweging

Ga eens na welk aspect van spiritueel werk je grootste belangstelling heeft (studie, meditatie, dienstbaarheid, ceremoniën...).

Welk aspect zou je aan jouw persoonlijke 'palet' willen toevoegen?

Hoofdstuk 15

Wat is specifiek voor de Theosophical Society Adyar?

Is de Theosophical Society (TS) nog een relevante organisatie?

De TS is opgericht in 1875, in een tijd van wetenschappelijk materialisme en geestelijke bekrompenheid. Veel van de ideeën die HPB en anderen naar voren brachten waren in die tijd controversieel en revolutionair. De wetenschappelijke en spirituele omgeving is inmiddels drastisch veranderd. De oorspronkelijke functie van de TS als wegbereider van esoterische kennis lijkt grotendeels vervuld: de kennis is algemeen beschikbaar en veel theosofische ideeën zijn nu voor velen deel van hun leven geworden.

Het werk van de TS is nu meer relevant dan ooit

Nationalisme, materialisme en egoïsme steken de kop op, in onze huidige onzekere wereld. De enorme hoeveelheid prikkels van computer- en televisieschermen, dag na dag, leidt vaak tot een verdraaide indruk van de werkelijkheid. Deze verwarrende omgeving leidt niet alleen tot afgescheidenheid, tot een materialistisch en mechanisch bewustzijn, maar ook tot verminderde belangstelling en zorg voor de eenheid van alles en voor de schoonheid van het leven. De TS blijft dus een belangrijke functie houden in de bewustwording van de mens, en is in haar benadering juist heel eigentijds.

Wel kennis, geen dogma's

Binnen de TS is veel esoterische kennis en ervaring, er zijn echter geen dogma's die de schijnzekerheid bieden waarnaar mensen soms zoeken in deze verwarrende tijd. De TS heeft niet de intentie een systeem van kennis uit te dragen, wat te gemakkelijk kan leiden tot een nieuwe zandbank van gedachtes, een alternatieve 'godsdienst'. De hoogste autoriteit in de TS is de spirituele intuïtie van de individuele onderzoeker. Het feit dat de TS geen concrete of specifieke scholing biedt wordt door buitenstaanders soms als haar zwakte gezien en maakt haar voor velen minder aantrekkelijk. Is er wel een specifieke theosofische weg? Kennelijk is de manier waarop doeleinden worden ingevuld bepalend voor het specifieke van een organisatie.

Het eerste doeleinde van de TS impliceert altruïsme

- vormen van een kern van broederschap ...
- vergelijkende studie van godsdienst, wijsbegeerte en wetenschap
- het onderzoeken van wetten in de natuur en van latente vermogens van de mens.

Vanuit het perspectief van de eenheid van leven is universele broederschap een feit. Dit legt het accent op de eerste woorden: het vormen van een kern ...

Het werkwoord 'vormen' omvat twee aspecten: bewustwording en handeling. Het inzicht dat universele broederschap een feit is kan zich ver-

diepen door studie, zoals verwoord in het tweede en het derde doeleinde van de TS. Deze zijn zodoende hulpmiddelen voor het eerste, en geen op zichzelf staande doeleinden. Die kern van universele broederschap bestaat uit altruïsten, al dan niet lid van de TS, die trachten het lot van de mensheid te verbeteren door hun op kennis en inzicht gebaseerde activiteiten. Leden van de TS trachten deel uit te maken van deze vooruitstrevende groep mensen.

De weg van de TS Adyar

De weg van de TS ligt zodoende primair op het terrein van individuele bewustwording, gebaseerd op eigen verantwoordelijkheid, kennis en inzicht.

Die bewustwording heeft betrekking op de eenheid van al het bestaan, en van de grote rol die de persoonlijkheid speelt in wie we in wezen zijn. De theosofische weg van de TS Adyar omvat de volgende elementen:

- innerlijke transformatie
- studie, meditatie en dienstbaarheid
- de drie grondstellingen uit *De Geheime Leer*
- vrijheid van denken en een eigen verantwoordelijkheid.

Innerlijke transformatie:

verbeter het lot van de mensheid, begin met jezelf

Zoals hiervoor is gesteld is de diepere doelstelling van de TS het verheffen van het lot van de mensheid. De mensheid kan alleen haar problemen oplossen als wij als individu veranderen, door het inzicht dat afgescheidenheid en onze egocentrische levenshouding de fundamentele oorzaken zijn van al die problemen. De uitdagingen van de persoonlijkheid op de weg naar een meer geestelijk leven kunnen niet los gezien worden van de uitdagingen van de mensheid op de weg naar sociale rechtvaardigheid en vrede. Dit vraagt om transformatie, een omkering van ons denken. Afgescheidenheid moet plaats maken voor de bewustwording van de eenheid van het leven en onze individuele rol daarin. Het betekent ook voortdurend aandachtig te zijn, alert op de neerwaartse kracht van afgescheidenheid in onszelf. De TS staat ervoor om mensen te stimuleren op hun spirituele pad.

De drie grondstellingen uit *De Geheime Leer*

De thema's die in het boek worden behandeld komen overeen met de belangrijkste concepten die door veel leden van de TS als uitgangspunten voor hun spirituele leven worden beschouwd. Daarbij zijn de grondstellingen een belangrijke basis voor de studie (beschreven in hoofdstuk 4 van het boek). Deze verwijzen naar de fundamentele eenheid van het leven, de samenhang tussen geest en stof als uitdrukking van een eeuwig beginsel, de wet van periodiciteit op alle bestaansniveaus van de schepping, de pelgrimstocht van alle zielen binnen die schepping, en de wetten van karma en reïncarnatie. De eenheid van het leven kan door iedereen ondervonden worden, kan ons helemaal veranderen; en de wereld met

ons. Ondanks toenemend egoïsme in de wereld om ons heen lijken steeds meer mensen zich bewust te zijn van het feit dat alles deel uitmaakt van één groot geheel, in een samenhang.

Eigen verantwoordelijkheid voor het spirituele pad impliceert vrijheid van denken

De eigen verantwoordelijkheid en vrijheid van denken zijn twee fundamenteel theosofische begrippen, onlosmakelijk met elkaar verbonden. Geen enkele autoriteit kan dit overnemen. De TS biedt zelfstandig denkende mensen inspirerende concepten aan waar ieder naar eigen inzicht mee kan werken. De eigen verantwoordelijkheid voor het spirituele pad is heel essentieel en actueel, en houdt de TS levend.

De TS is een lerende organisatie

Mensen op het pad van persoonlijke transformatie ervaren dat een dergelijk leerproces niet altijd vanzelf gaat. Een organisatie die dit als één van haar kernwaarden beschouwt maakt zelf ook deel uit van dat leerproces. De geschiedenis van de TS laat zien dat deze ontdekt, leert en daardoor verandert. De TS is een lerende organisatie die in de loop van de jaren heeft laten zien dat de wijze waarop theosofie wordt beleefd kan veranderen, afhankelijk van een zich ontwikkelend inzicht en de tijdgeest.

Ontmoeten en delen van ervaring is belangrijk

Leden van de TS komen bij elkaar om gelijkgezinde mensen te ontmoeten, om spirituele ervaringen te delen en te toetsen, om beter inzicht te krijgen in de innerlijke kwaliteit van het leven. Daarnaast werkt het gevoel samen op weg te zijn in een internationale organisatie heel inspirerend. Dit leidt vaak tot bijzondere intermenselijke (en vaak internationale) contacten die de meeste mensen in hun dagelijks leven niet ervaren.

Samenvatting en conclusie

De doeleinden van de TS impliceren dat we als mens onlosmakelijk deel uitmaken van alle complexe aspecten van het universum, in al zijn dimensies, van het meest 'geestelijke' tot het meest 'materiële', want geest en stof zijn in feite één. Daar zijn we mede verantwoordelijk voor en dit betekent dat we kunnen en moeten bijdragen aan oplossingen. De TS staat voor de enige echt fundamentele oplossing: de transformatie van de individuele mens, die noodzakelijk is om de mensheid als geheel op een hoger plan te brengen. Die transformatie van de mens betekent het opgeven van zelfzucht, het offeren van het (lagere) zelf, zodat het dienstbaar wordt aan het (hogere) zelf. Deze transformatie kan alleen tot stand worden gebracht als ieder zijn eigen verantwoordelijkheid neemt, zijn eigen spirituele pad ontdekt, bepaalt en aflegt, zonder de invloed van dogma's en autoriteit die slechts een herhaling van oude patronen uit het verleden veroorzaken. Studie, meditatie en dienstbaarheid zijn de basis voor deze innerlijke transformatie.

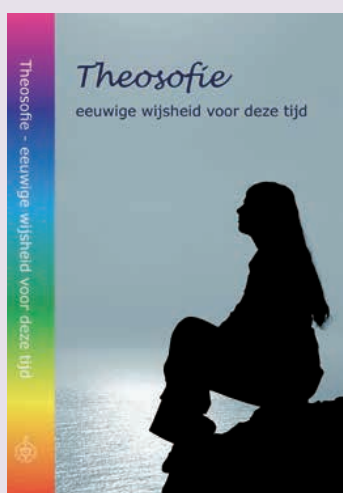
De literatuur levert bruikbare concepten; niet als dogma's die het denken beperken, maar als verwijzingen naar de bron van eenheid die achter alle verschillen ligt. Ze dagen ons uit, creëren ruimte in ons denken en geven inspiratie, als richtingwijzers op ons pad. Het gedachtegoed van de TS is volstrekt universeel. Het lezen van boeken alleen is niet voldoende, want dat kan leiden tot eenzijdige, theoretische, of zelfs verkeerde visies. Toetsing van eigen beelden en een dieper begrip zijn mogelijk door uitwisseling met andere zoekers naar waarheid.

De TS biedt een omgeving waar die uitwisseling plaatsvindt in een sfeer van spirituele ontvankelijkheid, waar de leden individueel en toch samen op zoek zijn naar waarheid op het spirituele pad. De TS bestaat over de hele wereld uit een grote verscheidenheid aan zelfstandig denkende mensen, met een brede en serieuze spirituele belangstelling.

Centraal in de belangstelling van theosofie staat het verlangen om begrip en broederschap te bevorderen tussen mensen van alle rassen, nationaliteiten, filosofieën en religies. Daarom worden allen, ongeacht hun ras, geloof, sekse, kaste of huidskleur uitgenodigd om op gelijkwaardige wijze deel te nemen aan het leven en het werk van de TS. Toewijding aan waarheid, liefde voor alle levende wezens en een leven van daadwerkelijk altruïsme zijn de kenmerken van een ware theosoof. Als je je aangesproken voelt door één of meerdere van deze punten dan kan de TS een relevante spirituele omgeving voor je zijn.

Arend Heijbroek

Advertentie:

Theosofie eeuwige wijsheid voor deze tijd

172 bladzijden, Paperback

ISBN 9789061750970 - Prijs € 15,00

In vijftien hoofdstukken worden, in eigentijdse bewoordingen, theosofische basisthema's als concepten aan de lezer voorgelegd.

Het boek is bedoeld als eerste kennismaking met theosofie en bevat een woordenlijst en uitgebreide literatuurlijst.

Bestellen:

<http://www.theosofie.nl/products-page>